

MAKSU- JA TOLLIAMET

Andmekaitse Inspeksioon
info@aki.ee

Meie: 09.06.2025 nr 6-5/015217

Selgitustaotlus

Lugupeetud Andmekaitse Inspeksioon

Maksu- ja Tolliamet (MTA) kogub, töötleb ja kasutab oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks igapäevaselt väga erinevaid andmeid. Lisaks sellele, et maksuhaldur töötleb maksukorralduse seaduse (MKS) alusel maksukohustuslasi puudutavaid andmeid (maksusaladust) maksuseadustest ja MTA põhimäärusest tulenevate ülesannete täitmiseks, töötleb maksuhaldur erinevaid isikuandmeid seoses teabenõuetele ja selgitustaotlustele vastamisel. Samas peab MTA tagama, et lisaks maksusaladuse hoidmisele (MKS § 26), oleks tagatud isikuandmete ja muude piiratud teabeks tunnistatud andmete kaitsmine.

MTA saab igapäevaselt nii juriidilistelt, kui ka füüsilistelt isikutelt (sh riigi ja kohalike omavalitsute üksustelt) erinevas mahus teabenõudeid ja selgitustaotlusi, kus taotletakse teavet, mille suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud (nt AvTS § 35 lg 1 p 12 ja p 16) ja/või mille täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida. Sageli taotletakse MTA-lt erinevaid statistilisi andmeid (nt AvTS § 28 lg 1 p 1 ja § 36 lg 1 p 2; IKS § 6).

AvTS § 9 lg 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras. AvTS § 28 lg 1 p 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud avalikustama riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste üldistava majandusstatistika ja majandusprognoosid, mis on tema ülesannetega seotud. Sama seaduse § 36 lg 1 p 2 kohaselt ei tohi asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistada üldistatud statistilisi ülevaateid. MKS-i kohaselt on avalikud ainult need andmed, mida seadus lubab avaldada. MKS § 27 sätestab avalikud andmed, mida maksuhaldur võib ilma maksukohustuslase nõusolekuta ja teadmised avaldada igaühele. Lisaks sätestab IKS § 6, millal ja millistel tingimustel on õigus töödelda isikuandmeid andmesubjekti nõusolekuta teadus- või ajaloouringu või riikliku statistika vajadusteks. AvTS § 23 lg 2 p 3 annab teabevaldajale õiguse keelduda teabenõude täitmisest, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi (vt ka MSVS § 5 lg 9 p 7).

Riikliku statistika seaduse (RStS) § 9 lg 1 kohaselt on Statistikaamet valitsusasutus, mis teeb riiklikku statistikat, osutab andmeajagamisteenust ning teostab riiklikku ja haldusjärelevalvet RStS-is ettenähtud alustel ja ulatuses. Sama paragrahvi lg 2 loetleb Statistikaameti ülesanded, milleks muuhulgas on riikliku statistika tegemine ja andmeajagamisteenuse jagamine.

Kuna maksusaladuse konteksti on tihedalt põimitud küsimused isikuandmete kaitse seadusest (IKS), avaliku teabe seadusest (AvTS) ja EL isikuandmete kaitse üldmäärusest (GDPR/IKÜM), siis sooviks teada Andmekaitse Inspeksiooni (AKI) seisukohta ja tõlgenduspraktikat järgmistes küsimustes:

1. Kas ja millisel õiguslikul alusel on MTA-l õigus töödelda AvTS § 35 lg 1 p-des 12 ja 16 nimetatud teavet statistilisel eesmärgil? Kas isikud, kelle tarbeks MTA võib/on kohustatud maksusaladust/isikuandmeid töötleva, on õigusaktidega kindlaks määratud?
2. Kas ja millisel õiguslikul alusel on MTA-l õigus keelduda teabenõude täitmisest/loobuda selgitustaotlusele vastamisest ja suunata isikud Statistikaameti poole üldistatud statistilist teavet/majandusstatistikat sisalduva teabe saamiseks? Kas on erinevus, kui sellist teavet küsib mõni riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik?
3. Kas ja millisel õiguslikul alusel on MTA-l õigus keelduda teabenõude täitmisest/loobuda selgitustaotlusele vastamisest ja suunata isikud Statistikaameti poole, kui MTA-lt küsitakse teavet teadus- või ajaloouringu või riikliku statistika vajadusteks (IKS § 6)? Kas on erinevus, kui sellist teavet küsib mõni riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik?
4. MKS §-s 29 on nimetatud isikud ja asutused, kellele MTA tohib maksusaladust sisalduvat teavet edastada. Kui MKS § 29-s isikuid ega asutusi nimetatud ei ole, kellele maksusaladust sisaldava teabe, sh isikuandmete edastamine ja avaldamine oleks lubatud, kas sellisel juhul on AKI hinnangul lubatav isikuandmete töötlemine MTA poolt selliselt, et isikuandmed esmalt anonümiseeritakse ning seejärel edastatakse teabenõude esitajale?
5. Millist teavet on AKI hinnangul silmas peetud AvTS § 28 lg 1 p-s 1 ja § 36 lg 1 p-s 2? Kas MTA on ise pädev hindama, milline on üldistav majandusstatistika ja majandusprognoosid, mis on tema ülesannetega seotud ja mis tuleb avalikustada?
6. MKS § 27 lg 1 p 4 kohaselt võib maksuhaldur maksukohustuslase nõusoleku ja teadmiseta avaldada igaühele maksuvõlgade ning tähtajaks tasumata MKS § 31 lõike 1 punktis 4 ja § 128 lõikes 4 nimetatud kohustuste suuruse ja tekkimise aja, kui kõikide kohustuste summa kokku ületab 100 eurot, arvestamata haldusaktiga kindlaksmääramata intressi. Kas AKI nõustub MTA-ga, et eelnimetatud sätet tuleks tõlgendada nii, et avalik on jooksva hetke maksuvõlg ja selle maksuvõla tekkimise aeg, mitte isiku maksekäitumise ajalugu ehk see, kas mingil mineviku perioodil oli isikul (sõltumata sellest, kas tegemist füüsilise või juriidilise isikuga) maksuvõlgu või mitte? Kui AKI nõustub MTA käsitlesega, et mineviku seisuga maksuvõla puhul on tegemist maksusaladusega MKS § 26 mõttes, millele kohaldub juurdepääsupiirang AvTS § 25 lg 1 p 16 alusel, siis kas MTA vastutab selle eest, kui MTA avaldab jooksva hetke maksuvõlad masintöötleva kujul, kolmas isik laeb alla jooksva hetke maksuvõlgade nimekirja ja näiteks kuu pärast avaldab/avalikustab see kolmas isik mineviku seisuga maksuvõlgade nimekirja?

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Irmeli Kuusemäe

Juriidilise osakonna peajurist

Volitus käesoleva haldusakti allkirjastamiseks tuleneb Maksu- ja Tolliameti peadirektori 31.01.2018 käskkirja nr 26-P "Volituste andmine juriidilise osakonna ametnikele" punktist 2¹. Käskkiri on kättesaadav internetiaadressil www.emta.ee.

676 1414, irmeli.kuusemae@emta.ee